

ה ע ת ק ה

כ"ה, ירושלים, י"ג ניסן תשי"א
19.4.51

לכבוד
מר משה שרת
שר החוץ

ישידי הנכבד

בודע לי מפי העתונות כי מר לי, המזכיר הכללי של או"ם יבוא למדינת ישראל כיום ששי, שביעי של פסח. אני מבין שכודאי צריכים לקבל את פניו בכבוד אבל בתנאי שלא יהיה בזה משום חלול החג. ארשה לעצמי להגיד לך כי אני השתדלתי לקדש שם המדינה באר"כ, ואני חושב שחובה עלינו לקדש כאן בארץ גם כן את שם המדינה וחגייה כמדינות שאם יודיעו למזכיר הכללי שבשכיל קדושת החג אי אפשר לנו לבא לשרה התעומה לקבלת פניו יהיה בזה קדוש המדינה בין הגויים הרבה יותר מאשר הכבוד שאנו נחלק לו ע"י חלול החג. אבקש מאד מאד להתיחס לדברי אלה בתשומת לב מיוחדת ולמצוא דרך שגם כבודו של מר לי לא יחולל וגם כבוד החג לא יחולל.

בכל הכבוד
וכידידות
ובברכת חג שמח

הרב י. ל. הכהן מימון
שר הדתות

הקריה, כ"ו בניסן תשי"א
2 במאי 1951

מס. 339/51

כבוד הרב י. ל. מימון
שר הדתות
ירושלים

רכי וידידי הנכבד,

הנני לענות על מכתבך מיום י"ג בניסן ולבקש סליחתך על איחור
השובתי שבא מחמת טרדותי הרבנות בימים אלה.

הנני להודות לך על הרוח הטובה שבדבריך. ידעתי כי הידיעה
שנתפרסמה גרמה לך עגמת נפש ומשום זה הנני מעריך במיוחד כי באת לדבר
על לבי ולא להשמיע באזני דברי תוכחה.

הנני מודה ומתוודה כי היה בדעתי לקבל את פני המזכיר הכללי של
או"ם בשדה התעופה של לוד. לאחר שקבלתי את מכתבך, לו גם משום כבודך
כלבד, בטלתי את התכנית הזאת ואני מקווה כי הידיעה ששלחתי לך בעל-פה
בענין זה הגיעה לאזניך בעוד מועד.

עם זה עלי להודיעך בכל גלוי הלב כי איני סבור כי על-ידי כך
נפתרה הבעיה ולאמחו של דבר איני רואה כל אפשרות לנהל את המדינה
הזאת, לשמור על יחסים תקינים בינה לכין אומות העולם ולדאוג לענייניה
החיוניים התלויים בקשרי חוץ ועם כל זה להמנע לחלוטין בכל מקרה
ומקרה מעבירה כלשהי על מצוות הדת.

צא וראה כיצד נשתלשלו הנסיבות במקרה המיוחד הזה. מר לי קבע
את תכנית סיורו מבלי שהניח לנו אפשרות לשנות בה איזה תאריך שהוא.
לפי התכנית חל בואו לארצנו בשביעי של פסח. אילו באנו לבקשו לדחות
את בואו ליום אחד לא היינו מועילים ולא כלום יען אז היה חל הדבר
בשבת קודש. אילו בקשנו לדחות את הביקור ליומיים, אין לי ספק כי
הביקור היה מתבטל לגמרי, כאשר לא היה כל סעם למר לי לבוא אלינו ליום
קצוץ אחד בשעה שתאריך סיום מסעו היה קבוע במסמדות. אילו בקשנוהו
להקדים את בואו כיום אחד חזקה שלא היה מוצא אפשרות להענות לנו מבלי
לקצר את ביקורו בארץ אחרת והרי קיצור זה היה מתפרש כפגיעה בכבודה
של אותה ארץ לטובתנו.

כללו של דבר, לא ראיתי כל אפשרות כמקרה זה ואינני רואה את
האפשרות בכל מקרה אחר ממין זה להתנות עם אורח כבוד שלא יבוא אלינו
בתאריך זה או אחר. אין שום אומה ולשון בעולם שתבוא לגזור על אורחיה
שלא יכנסו לארץ ביום הנוח להם משום שכאותו יום יש איסורים והגבלות
על חופש התנועה בתוך ארצה. הלא פסקו חז"ל כי אין להטיל גזרה על
הצבור אלא אם כן יכול רוב הצבור לעמוד בה. אני גורס כי "צבור" פירושו
לא רק צבורנו הלאומי המיוחד אלא צבור משפחת העמים שמדינתנו חברה
בתורה.

וכשם שאיננו יכולים לגזור על אורח לשנות את תכנית מסעו בגיננו,
כך איננו יכולים לבטל לדידו את חובת הנימוס של קבלת פניו כנמל וכשדה
התעופה. במקרה המיוחד שאנו צנים בו בטלתי אמנם את רצוני לפגוש את

שר החוץ

האורח בעצמי, אבל לא יכולתי בשום פנים לכטל את קבלתו על-ידי מדינת ישראל. פגשוהו שנים מאנשי משרד החוץ. לא העליח על דעתי כי בצאת המזכיר הכללי מהמטוס כלוד כאורחה של ממשלת ישראל יקבלו את פניו רק אנשי או"ם ללא נוכחות מישהו מנציגי המדינה.

יכולתי להרחיב את הדבור על הבעיה הזאת שאנו נתקלים בה בחו"ל עוד יותר מבתוך הארץ. אין לדעתי פתרון לבעיה הזאת אלא על-ידי שורה שלמה של היתרים מפורשים. דתנו המעשית, לפי המסורת שנתגבשה בה כמשך מאות שנות גלותנו, לא עמדה מעולם במבחן החיים הממלכתיים. היא עומדת עכשו במבחן זה בפעם הראשונה. כשם שרשאים אנשי הדת לדרוש מהמדינה שמירה על כבודה ואי-פגיעה ברגשות המחזיקים בה כך רשאית המדינה לדרוש מאנשי הדת כי לא יגזרו עליה גזרות אשר אין היא יכולה בשום פנים לעמוד בהן.

ככבוד וכידידות,

(-) משה שרת